

Plánovací nástroje v cloudu

Milan Bartoš

Cloud je nyní velmi populární způsob poskytování softwaru, který má na jedné straně mnoho zastánců, a na druhé straně mnoho odpůrců. Dle řady IT specialistů, kteří mají na starost správu a bezpečný provoz softwaru ve velkých firmách, je cloud nebezpečný, nedůvěryhodný a limitovaný. Mnoho business uživatelů, manažerů, a především sponzorů IT projektů naopak oceňuje jeho flexibilitu a nízké, respektive lépe kontrolovatelné náklady. Ať již stojíte na té či oné straně, určitě vás diskuse mezi oběma tábory nemohly minout.

V oblasti nástrojů pro podporu rozhodování a řízení výkonnosti (business intelligence a performance management) se cloud prosazuje velmi pozvolně, ale poměrně jednoznačně. Ačkoli před pár lety by většina BI populace (uživatelé i poskytovatelé služeb)

nevsadila na prosazení cloudu v této sféře ani korunu, postupně se začíná situace měnit a první oblastí, kde se cloud významně uplatňuje, jsou plánovací nástroje. Jak si tedy cloud v této oblasti stojí a jaké problémy s jeho využitím pro plánování se řeší?

Plánovací funkcionality

Asi budete překvapeni, ale rozdíl mezi funkčností plánovacího softwaru v cloudové podobě (využívání nástroje formou služby) a on-premise licenci (standardní forma pořízení licence software a jeho následné provozování ve vlastní režii) může být nulový. Ačkoli byly první plánovací nástroje v cloudu zpravidla velmi zjednodušené a ne nabízely komplexní funkcionality, nyní to již neplatí. Velcí a významní výrobci plánovacího softwaru totiž nyní poskytují možnost využívání stejného softwaru jako on-premise i v cloud verzi.

Příkladem mohou být plánovací nástroje od společnosti IBM a Oracle (IBM Cognos TMI a Oracle Hyperion Planning) poskytující v cloudové verzi stejné možnosti a funkcionality, na které jste zvyklí z on-premise verzi. K dispozici je multidimenzionální databáze, mechanismus pro nastavení schvalovacího workflow, možnost tvorby složitých kalkulací a alokačních pravidel, nástroje pro snadné vytváření plánovacích formulářů a reportů, zabezpečení přístupu k datům a funkcionalitám atd. Z pohledu koncových uživatelů nejlepších a nejrozvinutějších plánovacích nástrojů tedy není žádný rozdíl mezi cloud a on-premise verzí plánovacího softwaru.

Na druhé straně jsou v cloudové verzi poskytovány také nástroje jednodušší, které

sice neobsahují škálu funkcionalit těch nejlepších nástrojů, ale jsou také levnější než nejlepší enterprise řešení. I tento druh plánovacích nástrojů je dostupný v obou dvou variantách – cloud i on-premise. Pro naplnění různých uživatelských požadavků tedy není rozhodující, zda je plánovací nástroj v cloudu, či nikoli, neboť pro konkrétní požadavky uživatelů se najdou nástroje v cloudu i on-premise variantě.

Integrace

Typickou výtkou proti užívání cloudu je jeho problematická integrace se zbytkem IT infrastruktury společnosti. Je vcelku logické, že společnosti, které historicky neinvestovaly mnoho prostředků do integrace svých softwarových nástrojů, se bojí, že část z těchto aktivit přijde vniveč, když se jejich homogenní interní prostředí bude muset nějak omezeně propojovat s nástrojem, který nemají v moci, běží bůh ví kde atp. Toto je určitě relevantní argument, při výběru cloudového nástroje je nutné brát ohled na to, jakými prostředky se umí konkrétní cloud propojit s ostatními nástroji, případně jaké budou nutné změny ve stávající infrastruktuře firmy.

Je však toto tak důležité i pro plánovací nástroje? Vyžadují plánovací nástroje těsnou integraci s ostatními systémy? Pokud pomíneme integraci zabezpečení a integraci spojenou s jednotným přístupem uživatelů do různých systémů, tak plánovací nástroje obvykle vyžadují propojení s datovým skladem nebo ERP systémem, odkud získávají především data o minulých skutečnostech pro podporu tvorby plánu. Tato data však jsou zapotřebí zpravidla jenom v momentě, kdy se plán tvoří nebo reviduje atp. Četnost přenášení dat je však řádově v jednotkách za rok. Stejně často putují vytvořené plány zpět do datového skladu nebo ERP systému pro vyhodnocování plnění plánu. Automatizace tohoto procesu tedy většinou není příliš přínosná, což snižuje i požadavky na integrační funkcionality. Zda a jak dobře se umí konkrétní cloudový nástroj propojit automaticky s ostatními systémy tedy není klíčový parametr při volbě nástroje pro plánování, i když i cloudové nástroje samozřejmě potřebné funkcionality obsahují.

Bezpečnost

Cloudu je obecně vyčítáno, že je nebezpečný, protože při jeho využívání se dostávají důležité informace mimo infrastrukturu společnosti. Toto je prostě fakt, který platí pro všechny cloudy, a ani plánovací nástroje

nejsou výjimkou. Je otázkou, nakolik je nebezpečnější svěřovat důležité firemní informace renomovaných poskytovatelům cloudů, pro které je právě zabezpečení informací klientů alfa a omegou jejich podnikání, než je svěřit do rukou svému firemnímu IT oddělení, které bez urážky nikdy nebude tak odborně erudované jako právě specializovaní poskytovatelé cloudů. Asi co člověk, to názor. Nicméně je jasné, že pokud je pro vás cloud z pohledu bezpečnosti obecně nepřijatelný, nebude tomu v oblasti plánování jinak.

Je-li pro vás cloud obecně přijatelný, je dobré ho přijmout i pro oblast plánování? Před třemi, čtyřmi lety jsem se domníval, že firmy nebudou chtít ukládat své finanční a obchodní plány do cizí IT infrastruktury, protože jsou to pro ně velmi důležitá a citlivá data. Domníval jsem se, že manažeři firem budou považovat ukládání informací o plánech svých firem mimo svoji infrastrukturu za nebezpečné, ačkoli budou mít smluvně zajištěné zabezpečení svých dat. V praxi však dochází k tomu, že manažeři jsou ochotni toto riziko nést, a velmi často se setkávám se zdůvodněním, že uložení informací o budoucích záměrech firmy v cloudu renomovaného partnera je rozhodně bezpečnější, než když tato data musí putovat e-mailem nebo jsou v souborech ukládány na flash disky atp. Využívání specializovaného plánovacího softwaru je obecně hodnoceno jako velmi užitečné a bezpečnější než jiné způsoby zpracovávání plánů a často nehraje z pohledu klientů příliš velkou roli, zda je nástroj provozován v cloudu, nebo přímo v infrastruktuře společnosti.

Legislativa

Využívání cloudu ve státech Evropské unie naráží na legislativní omezení EU, protože osobní informace o občanech EU mohou být ukládány mimo území EU jenom za zvláštních podmínek. To může být při využívání cloudových nástrojů skutečně velký problém, protože mnoho poskytovatelů těchto služeb působí celosvětově, jejich IT infrastruktura nemusí být nutně a pouze na území EU a nemusí mít zájem přistoupit na podmínky legislativy EU. Obecně by měli mít provozovatelé cloudů zájem řešit soulad s podmínkami legislativy EU, protože ve státech EU mohou mít spoustu klientů a dle osobních zkušeností vím, že s tím velcí dodavatelé nemají zásadní problém a dokážou například i pro vybrané evropské klienty zajistit, že jejich data jsou uložena jenom v evropských clusterech jejich infrastruktury. Nicméně je to

skutečný problém pro oblast plánování? Pro CRM a ERP systémy je to určitě relevantní, ale platí to i pro plánování? Obvykle nikoli, protože plány, které slouží pro podporu řízení výkonnosti firmy, obvykle neobsahují osobní data občanů EU.

Peníze až na prvním místě

To nejdůležitější nakonec – peníze. Hnacím motorem rozvoje cloudů jsou samozřejmě peníze. Poskytovatelé cloudů zachytili trend, kdy mnoho společností pečlivě zvažuje své investice do IT oblasti. Společnosti chtějí ušetřit náklady za svá interní IT oddělení a vlastní technologickou infrastrukturu, protože mnohde jde až o polovinu všech nákladů společnosti. V dnešní turbulentní době navíc není jisté, zda nový software bude vyhovovat požadavkům společnosti i za pár let, nebo zda i za pár let bude jeho přidaná hodnota taková, jaká se nyní předpokládá.

Pokud si společnost nyní pořizuje nějaký on-premise software, musí zaplatit jeho licenci, zaplatit podporu od dodavatele, koupit hardware, zaplatit zaškolení svého personálu, pravidelně platit interní personál, který se o nástroj stará atp. Pakliže si společnost pořídí cloud, platí pouze pravidelný poplatek za jeho používání a jakmile ho chce přestat používat, neřeší ztrátu svých investic. Je jasné, že finanční a provozní aspekt využívání cloudu je velmi lákavý.

Závěr

Cloud je tady a hlásí se o své místo na slunci i v oblasti plánování. Finanční a provozní výhody cloudu jsou zjevné a trh na ně slyší. Funkcionality, které cloudové plánovací nástroje nabízejí, se neliší od funkcionalit on-premise nástrojů. Komplikace, které jsou spojené s využíváním cloudu, jsou přitom pro oblast plánování malé a dobře řešitelné. Nyní již záleží jenom na osobních preferencích každého klienta. ■

Autor pracuje ve společnosti Sophia Solutions na pozici team leader pro oblast CPM (corporate performance management)

a specializuje se na tuto oblast již více než šest let.